

**ПРАВОТВОРЧІСТЬ, ЯК КЛЮЧОВИЙ СПОСІБ
ПОДОЛАННЯ ПРОГАЛИН У АДМІНІСТРАТИВНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ,
ЯКЕ ВИЗНАЧАЄ ЗАСАДИ ПРОТИДІЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ
У СУДОВІЙ СИСТЕМІ**

Сергій Михайлович ГЛУБОЧЕНКО,

кандидат юридичних наук

У теорії права та юридичній практиці вироблено низку способів подолання прогалин у законодавстві, серед яких традиційно виокремлюють аналогію закону, аналогію права, субсидіарне застосування правових норм, а також правотворчу діяльність. Водночас зазначені способи мають різне функціональне призначення. Так, якщо аналогія закону та аналогія права спрямовані, насамперед, на тимчасове вирішення конкретної правозастосовної ситуації за відсутності належного нормативного регулювання, то правотворчість забезпечує остаточне усунення прогалин шляхом прийняття нових або внесення змін до чинних нормативно-правових актів. Саме тому правотворчість розглядається як найбільш ефективний та системний спосіб подолання прогалин у законодавстві, оскільки дозволяє усунути саму причину виникнення правової невизначеності та забезпечити належне нормативне регулювання відповідних суспільних відносин.

Взагалі, пише В.М. Кириченко, правотворчість – це правова форма діяльності держави та уповноважених організацій, яка спрямована на прийняття, зміну, призупинення чи скасування правових норм. Правотворчість є результатом об'єктивного розвитку суспільних відносин, безпосередньо спрямованих на їх врегулювання. Правотворчість – це особлива функція держави та її уповноважених суб'єктів, правова форма їх діяльності. Зміст і значення правотворчості полягає у тому, щоб вибрати такий варіант врегулювання суспільних відносин, який би повною мірою відповідав поставленій меті [1, с.104]. В.Д. Бакуменко та Л. Г. Штика тлумачать правотворчість як спеціальну організаційно-правову діяльність уповноважених суб'єктів, яка полягає в ініціюванні, підготовці, розгляді проектів нормативних актів, прийнятті нормативних актів та введенні їх у дію. Нормотворчість, підкреслюють дослідники, здійснюється за певною процедурою, що складається із низки стадій – самостійних, логічно завершених етапів і організаційно-технічних дій щодо підготовки та прийняття нормативних актів, якими є: нормотворча ініціатива і підготовка проекту нормативного акта; внесення проекту нормативного акта суб'єкту нормотворення; розгляд та обговорення проекту нормативного акта; прийняття нормативного акта; введення нормативного акта в дію [2, с.486]. На наш погляд, найбільш змістовною для дослідження вдосконалення адміністративного законодавства є позиція А. С. Васильєва, оскільки вчений розглядає правотворчість не лише як діяльність із прийняття нормативно-правових актів, а як складний соціально-правовий процес, зумовлений потребами суспільного розвитку, рівнем правової культури, станом юридичної науки та засадами правової політики держави. Такий підхід дозволяє глибше зрозуміти причини необхідності законодавчих змін та фактори, які мають враховуватися під час їх розроблення. Водночас позиції В. М. Кириченка та В. Д. Бакуменка і Л. Г. Штики не втрачають наукової цінності, оскільки

акцентують увагу відповідно на сутності правотворчості як форми діяльності держави та на процедурних аспектах нормотворчого процесу. Таким чином, зазначені підходи не суперечать один одному, а розкривають різні аспекти правотворчої діяльності, проте саме концепція А. С. Васильєва видається найбільш придатною для обґрунтування необхідності вдосконалення законодавства як способу подолання існуючих прогалин у правовому регулюванні, яка ґрунтується на розумінні правотворчості як об'єктивно зумовленої діяльності держави, спрямованої на впорядкування суспільних відносин та забезпечення їх належного правового регулювання. При цьому вчений не обмежує правотворчість виключно діяльністю щодо прийняття нормативно-правових актів, а розглядає її як складний соціально-правовий процес, на зміст якого впливає сукупність політичних, економічних, культурних, історичних та правових чинників. Особливістю зазначеного підходу є акцент на багатofакторності правотворчої діяльності. Автор виходить із того, що якість і результативність правотворчості визначаються не лише діяльністю уповноважених суб'єктів, а й загальним рівнем розвитку суспільства, станом правової культури, характером державної організації, рівнем розвитку юридичної науки та правової доктрини. Відтак правотворчість розглядається як процес, тісно пов'язаний із суспільними потребами та реальними умовами функціонування держави. Заслуговує на увагу також те, що А. С. Васильєв обґрунтовує необхідність здійснення нормотворчої діяльності на основі чітких концептуальних засад, які забезпечують її послідовність, обґрунтованість та орієнтацію на досягнення практичного результату. У цьому контексті принципи правотворчості виступають не лише теоретичними орієнтирами, а й визначають загальний напрям формування та вдосконалення законодавства [3, с. 232–233].

Тож, все зазначене вище дає можливість дійти до висновку, що у контексті вдосконалення адміністративного законодавства з питань протидії недоброочесності у судовій системі правотворчість має визначальне значення, оскільки саме вона забезпечує усунення прогалин, колізій та інших недоліків нормативно-правового регулювання. На відміну від інших способів подолання недосконалості законодавства, які дозволяють вирішити окрему правозастосовну ситуацію, правотворчість спрямована на системне вдосконалення правових норм шляхом їх прийняття, зміни або скасування. Завдяки правотворчій діяльності забезпечується адаптація законодавства до сучасних викликів, нових форм недоброчесної поведінки та потреб функціонування судової влади, а також узгодження національного правового регулювання з міжнародними стандартами у сфері забезпечення доброочесності та підзвітності суддів. У зв'язку з цим правотворчість виступає основним інструментом розвитку адміністративного законодавства та підвищення ефективності правових механізмів протидії недоброочесності у судовій системі.

Список використаних джерел:

1. Кириченко В.М. Теорія держави і права: модульний курс[Текст]: Навч. посіб. для ВНЗ/ В.М. Кириченко; О.М. Куракін. К.: Центр учбової літератури. 2010. 264 с.
2. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. К. : НАДУ. 2010. 820 с.
3. Теорія права і держави. Підручник. За загальною редакцією доктора юридичних наук А. С. Васильєва. Київ, КНТ. 2010. 420 с.